

До колекції зброї входять три вістря стріл, одне з них з крильцями (рис. 1, 9) і фрагменти умбонів. Кінська зброя представлена вудилами (рис. 1, 8) і гризлами, а також залізними кільця та пряжками від ременів.

Найбільшою є колекція прикрас і деталей одягу. У першу чергу, це 38 фібул (цілих і фрагментів) чотирьох типів: середньолатенської схеми, орноваські, ложкоподібні та наухайм-

ська (рис. 1, 1—4). До приналежностей одягу також належать ланки та підвіски бронзових ланцюгів, поясні пряжки та застібки (рис. 1, 5—6).

Дослідження 2011 р. підтверджують висловлену раніше думку, що пам'ятка в уроч. Челлениця належить мешканцям дакійського Малокопанського городища та датується першою половиною I ст. до н. е.

В.Г. Котигорошко, І.А. Прохненко, В.В. Мойжес

РОЗКОПКИ МАЛОКОПАНСЬКОГО КОМПЛЕКСУ

У 2012 р. експедиція Ужгородського національного університету продовжила багаторічні розкопки (з 1977 р.) дакійського комплексу (городище та сакральний центр), розміщеного на східній окраїні с. Мала Копаня Виноградівського р-ну Закарпатської обл.

Площа городища 5 га. Воно займає верхівку гори Рокосівсько-Хустського вулканічного хребта на правобережжі р. Тиса (за 85 м від урізу води). Нині на пам'ятці досліджено 2,7 га.

У 2012 р. вивчалася південно-східна окраїна укріпленого поселення. До північно-східної частини розкопу XXXVIII зроблено прирізку площею 195 м². Ділянка проходить по східному схилу висотою до 8,6 м. Потужність культурного шару до 1,0 м. Чітко виділяються два шари: верхній — глина сірого кольору, завтовшки до 0,4 м, і нижній — глина бурого кольору.

У квадраті М-О-14-17, на горизонтальній площадці завширшки до 6 м, простежено горілості та завали обмазки. Нижче від них були 13 стовпових ямок, які разом з розкопаними поряд у 2011 р. ще 13 ямками склали конструкцію будівлі 1. На її площі виявлено 41 тетрадрахму типу Медієшул Аурит, з них 23 у 2012 р. Значна концентрація однотипних дакійських номіналів і дрібних оплавлених бронзових крапельок на території будівлі дозволяють визначити її як монетну майстерню.

Під час дослідження розкопу XXXVIII виявлено значну кількість уламків ліпного та кружаль-

ного посуду дакійського взірця (горщики, миски, черпаки, розписна кераміка, піфоси). Індивідуальний інвентар представлено частинами ручних ротаційних млинів, конусом, пряслицями, точильним брусом, ножом, гачками, голками, колечками, фрагментами браслетів і фібулами I ст. до н. е. — перших десятиріч н. е.

Одночасно з вивченням городища продовжено розкопки дакійського сакрального центру в уроч. Челлениця, розміщеного за 200 м на північний захід від городища. У період дослідження центру за минулі п'ять сезонів (площа 5483 м²) виявлено 24 ґрунтові кремаційні поховання (кістки людей і тварин), а також значну кількість речового матеріалу поза комплексами.

Материк залягає на глибині 0,5—0,6 м від сучасної поверхні та являє собою вологотривку жовту глину, над якою розміщувався шар світло-сірої землі.

У 2012 р. на площі 976 м² знайдено керамічний посуд дакійського взірця (вазочка, черпак, фрагменти горщиків) (рис. 1, 1, 3), побутові речі (рис. 1, 5) предмети озброєння (рис. 1, 7—11, 18) та екіпірування вершників (рис. 1, 2), елементи кінської упряжі (рис. 1, 4), а також прикраси та приналежності одягу (рис. 1, 12—17).

Результати польових досліджень підтвердили висловлену раніше думку, що пам'ятка в уроч. Челлениця I належить поселенцям дакійського Малокопанського городища та датується першою половиною I ст. до н. е.

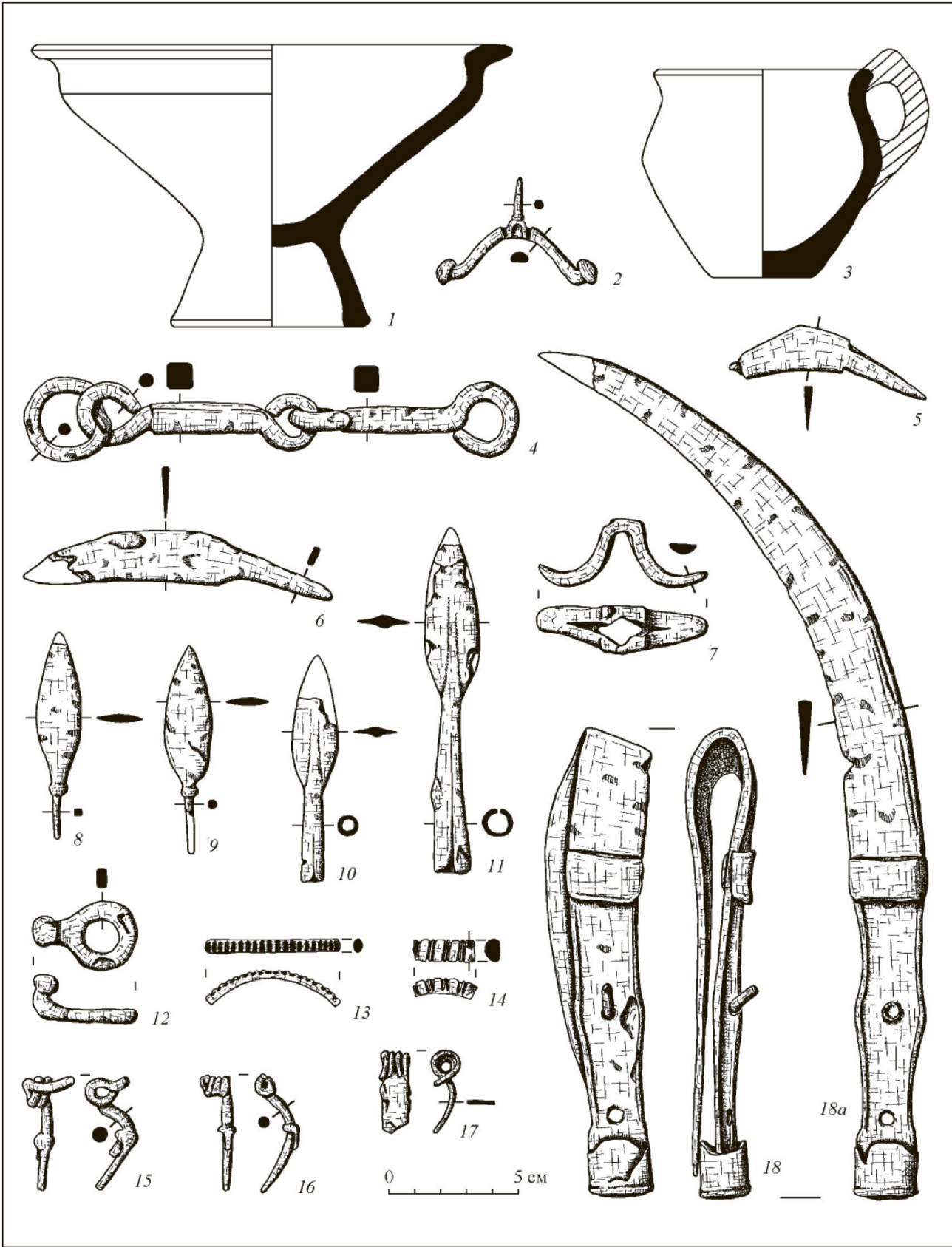

Рис. 1. Мала Копаня, уроч. Челлениця. Інвентар сакрального центру